

[Indenrigsministeren.]

vil gerne understrege, at det ikke må opfattes som en genindførelse af bygnings-skatterne.

Jeg er klar over, at lovforslaget skal gå i udvalg, men jeg vil gerne bede om, at udvalgsbehandlingen fremskyndes, idet det må være af væsentlig betydning for kommunerne inden udgangen af denne måned at vide, hvorledes de er stillet.

Må jeg sige til hr. Antonsen, at selv om det er et kortvarigt kendskab, jeg har til det ærede medlem, havde jeg næsten været i stand til at skrive den tale, han holdt i dag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om skattefri afskrivninger m. v.

(Lovforslaget (nr. 105) findes i tillæg A. sp. 2161, fremsættelsen i tidenden sp. 1781).

Formanden: Sammen med denne sag foretages de under punkterne 8-9 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om skattemæssig opgørelse af varelagre m. v.

(Lovforslaget (nr. 106) findes i tillæg A. sp. 2151, fremsættelsen i tidenden sp. 1781).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten.

(Lovforslaget (nr. 107) findes i tillæg A. sp. 2181, fremsættelsen i tidenden sp. 1785).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Peter Nielsen: De gældende afskrivningsregler har ofte givet anledning til en vis

indignation, især hos lønmodtagerne. Man har oplevet, at den mand i kommunen, der har den største virksomhed og det største privatforbrug, ofte hører til mellem de små skatteydere, ja, måske skal han til at have persontilskud, hvis disse indføres som foreslået. Mit parti er alligevel ikke modstander af de gældende regler; vi anerkender, at de har medvirket til den øgede beskæftigelse og den øgede produktion, og vi opfatter ikke lovforslaget her som et angreb på dette system. De nugældende regler blev indført på et tidspunkt, da vi havde en betydelig arbejdsløshed, og de blev indført for at skabe nye arbejdspladser. Man kunne så nu, da vi har den gode beskæftigelse, rejse det spørgsmål, om afskrivningsreglerne stadig er nødvendige, eller om man skulle gå tilbage til det gamle princip om, at kun det, slid og ælde forårsager, kan afskrives.

Det bliver dog stadig nødvendigt at udvide og modernisere vort produktionsapparat, således at kapaciteten for hver arbejder bliver udvidet og produktionen således er i fortsat vækst, og dette danner jo også grundlaget for, at lønmodtageren kan kræve højere løn. Dette lovforslag om ændring af afskrivningsreglerne må derfor ikke ses som et angreb på de gældende regler, men som et forsøg på at stoppe de lækager, der er i dem. For den, der på sund og naturlig måde vil udvide eller modernisere sin virksomhed, giver lovforslaget ikke nogen ulemper. Men hvor afskrivningsreglerne udelukkende anvendes af skattemæssige grunde og ikke af hensyn til virksomhedens trivsel, stoppes her noget af en lækage. Er en skatteyder ved at konstatere, at hans skattepligtige indtægt i det kommende år kommer højt op i progressionen, rådes han ofte af en revisor til at investere sidst på året af skattemæssige grunde. Dette er forståeligt, men alligevel ikke rigtigt. Selvfølgelig får han ikke de store fordele, som det umiddelbart kan se ud til, selv om han kan skære den del af indtægten væk, som skal højest progressivt beskattes. Man må dog regne med den faktiske ligevægtskat, der ikke kan andrage stort mere end det halve, så når en skatteyder kan gå rundt og prale med, at skattevæsenet har betalt den og den nyanskaffelse helt og fuldt, er det kun pral. Afskrivningerne er jo i det hele og store mere skatteudsettelse end egentlige

[Peter Nielsen.]

skattenedsættelser, men selvfølgelig kan der beregnes og gøres ved, så der er oplagte skattefordele også på lang sigt.

Det ville for så vidt være naturligt at bestemme, at der ikke kan afskrives i anskaffelsesåret, således at man ved køb nytårsaftensdag allerede kan have skattefordelen heraf i det kommende år. Men at man nu kun kan henføre 50 pct. af anskaffelsessummen i det første år til den bogholderimæssige værdi, mildner jo dette, således at man rent praktisk blot kan afskrive 15 pct. af en nyanskaffelse det første år. Fristelsen til blot at investere af skattemæssige grunde formindskes derfor. Men afskrivningsgrundlaget formindskes i det lange løb ikke synderligt, så sunde og naturlige afskrivninger rammes ikke.

En anden lækage, vi har i vort afskrivningssystem, er afskrivninger på bygninger, hvor man ved fastsættelse af afskrivningsgrundlaget hidtil har kunnet opnå urimelige fordele, ja, ofte kan der jo afskrives flere gange på den samme ting ved køb og salg. De foreslåede regler om at forlænge årrækken fra 15 til 25 vil begrænse urimelighederne her.

Der kan sikkert være flere huller i afskrivningsreglerne, selv om princippet i det hele og store er rigtigt. Jeg må her nævne en anden lækage, der begunstiger de såkaldte partsredere. Jeg er ikke ude efter at ville ramme søfarten på nogen måde, for den bringer megen valuta hjem og er ude i en stærk udenlandsk konkurrence. Men hvor man udelukkende af skattemæssige grunde bliver reder — og mange gange reder af et skib, der overhovedet ikke eksisterer, men som der kun er skrevet kontrakt om med et skibsværft — er man inde i noget usundt. Vi har jo mange, mange partsredere her i Danmark, som ikke interesserer sig for søfart eller for søfartserhvervet i det hele taget, og som måske aldrig har set deres skib og aldrig får det at se, men som udelukkende er partsredere af skattemæssige grunde. Der vil efterhånden være grund til også at se på dette forhold.

Lovforslaget om afskrivning på varelagre vil også forekomme de fleste fornuftigt. Reglerne indførtes jo i sin tid, fordi den handlende måtte fylde sit varelager op med erstatningsvarer under krigen og disse

varer ved en krigsafslutning hurtigt kunne blive mere eller mindre værdiløse. Reglerne var dengang på deres plads, men må vel efterhånden for længst have overlevet sig selv. Nu om stunder bliver varer ikke værdiløse eller billigere i pris. Der bør selvfølgelig være en overgangsordning, og en sådan indeholdes også i lovforslaget, så jeg kan også anbefale dette lovforslag.

Lovforslaget om ændringer i ligningsloven er i det store og hele en følge af de to andre lovforslag og af lejebindingens bortfald. Jeg skal derfor ikke knytte bemærkninger til dette lovforslag, da dets bestemmelser hovedsagelig er af redaktionel karakter.

Jeg anbefaler de tre lovforslag.

Alfred Bøgh: Når man betragter de senere års diskussion om afskrivningsreglerne, kan man ikke undgå at fornemme en vis dobbelthed i finansministerens motiver for de lovforslag, han her har fremsat; der kom for resten lidt af det samme frem i den forrige ærede ordførers tale. På den ene side har der været en agitation og en ensidig kritik af afskrivningsreglerne i det hele taget — en agitation, som ofte har bygget på og vel også ofte udnyttet en misforståelse af, hvad afskrivninger i det hele taget er. På den anden side har der, også langt ind i socialdemokratiet, været en erkendelse af, at rimelige skattemæssige afskrivningsregler ikke blot er af nødvendighed for erhvervenes trivsel, men også for at opretholde en høj beskæftigelse.

Når hr. Peter Nielsen før talte om lønmodtagerne, som undertiden kunne være lidt utilfredse, må man dog sige, at disse regler vel — det erkendte han jo også — har haft deres betydning for beskæftigelsen og for lønniveauet i det hele taget.

Jeg kunne have lyst til at sige, at når der har været kritik af afskrivningsreglerne, er det måske bl. a., fordi der er en udbredt misforståelse af selve begrebet; jeg mener slet ikke, at denne lov skulle hedde lov om skattefri afskrivninger. Jeg tror, det er nyttigt at få slået fast, at afskrivninger ikke er et spørgsmål om fordeling eller anvendelse af et overskud. Nej, den forretning eller virksomhed, der har lagt an på det, har ikke fået noget langt liv. Afskrivninger modsvarer simpelt hen den kendsgerning, at de bygninger, maskiner og

[Alfred Bøgh.]

redskaber, der anvendes i produktionen, slides ved at blive brugt og forældes med tiden, også på grund af den tekniske udvikling. Derfor har en afskrivning i virkeligheden ikke noget med skattefrihed at gøre; den er en driftsudgift, som enhver sund virksomhed er nødt til at tage hensyn til, før den kan gøre sit overskud op. Dette får selvfølgelig konsekvenser for den skattemæssige opgørelse af indkomsten, men det må respekteres dér akkurat på samme måde, som man respekterer, at alle andre driftsudgifter må trækkes fra, før man får at se, hvad den virkelige indkomst er.

Når en maskine eller en bygning slides eller forældes over en årrække, vil det naturligvis altid være et spørgsmål, hvor stor en del af denne forringelse man skal henføre til afskrivning i det enkelte år; det må jo uundgåeligt indebære et vist skøn. Indtil for en halv snes år siden skulle man i princippet skønne for hvert enkelt aktiv for sig ud fra dets forventede brugs- og levetid. Det var temmelig indviklet, eller det var meget indviklet, og man gik derfor dengang som forenkling over til, at den store, blandede hob af en virksomheds aktiver kunne slås sammen i én post, som man så afskrev på efter generelle regler og med visse gennemsnitsprocenter, der blev fastsat i lovgivningen.

Jeg kan da for øvrigt sige til oplysning for ministeren, som jo er kommet til på et senere tidspunkt, at hvad selve afskrivningsreglerne angår, var der i sin tid enighed mellem partierne. Uenigheden gjaldt blot kravet om afskaffelse af skattefradragretten ved den kapitalvindingsskat, som fulgte med, og som finansministerens forgænger, hr. Kampmann, knyttede til afskrivningsreglerne. Men selve initiativet til det arbejde, der dengang blev udført med hensyn til afskrivningsreglerne, var taget af regeringen Erik Eriksen, og det er altså ændringer i de regler, der dengang blev gennemført, vi nu drøfter. Men vi må også

huske på, at de ikke dengang gennemførtes som noget nyt eller alene af hensyn til skatteyderne, men som en forenkling både for skatteyderne og skattemyndighederne, og alle var vist også dengang klar over, at der kunne blive tilfælde, hvor disse regler, netop fordi det var gennemsnitsregler, ikke helt ramte plet. Det var, kan man sige, prisen for forenklingen; jeg synes ikke, den var for høj, for reglerne var meget praktiske at gennemføre i virkeligheden.

Når jeg nævner afskrivningsreglernes tilblivelse, er det dels som en nødvendig baggrund for diskussionen om ministerens lovændringsforslag, men også fordi reglerne dengang gennemførtes på grundlag af en betænkning fra afskrivningsudvalget. Dette afskrivningsudvalg, hvori bl. a. hovederhvervsorganisationerne var repræsenteret, har også senere været i funktion, og det eksisterer stadig. Jeg mener at vide, at ministeren for nogen tid siden har anmodet udvalget om at tage netop de spørgsmål op til overvejelse, som ministeren nu stiller forslag om. Der er vel sagtens allerede i udvalget gjort et stykke arbejde og opsamlet et sagligt materiale, men hvor langt er udvalget nået, og hvorfor fremsætter ministeren sine lovforslag netop nu uden at afvente disse resultater, som vel ikke kan ligge så langt væk? Jeg synes, det må være af betydning, at vi får kendskab til dem, og vi må da naturligvis forbeholde os, at dette materiale indgår i de videre overvejelser om ministerens forslag.

Et eller måske flere af lovændringsforslagenes formål er at begrænse misbrug. Det er klart, at hvis der har fundet misbrug sted, medvirker vi gerne til at begrænse dem, hvis det kan påvises, at de har nogen væsentlig betydning. Vi må jo ikke glemme, at der næppe findes den regel, som ikke på den ene eller den anden måde kan misbruges, men som anvendt fornuftigt og rimeligt er et så værdifuldt gode, at man slet ikke kan tænke på at afskaffe den. Men hvis man kan bevise for os, at der forekommer misbrug, vil vi selvfølgelig være med til at

[Alfred Bøgh.]

begrænse dem og se nærmere på deres faktiske omfang og på, om ministerens lovforslag er det rigtige middel til at opnå det tilsigtede formål.

Vi mener ikke, at ministerens forslag om at afvikle adgangen til lagerafskrivning er rigtig. Vi anser det simpelt hen for det farligste blandt ministerens lovforslag, det farligste for hele det danske erhvervsliv, og som det foreligger, må vi bestemt tage afstand fra det, også fordi vi mener, at ministerens begrundelse ikke er sagligt holdbar.

Når finansministeren henviser til, at disse regler specielt skulle være knyttet til krigstidens forudsætninger, og at de senere års almindelige prisstigninger skulle have gjort dem overflødige, mener vi ikke, at det er rigtigt. Reglerne er for det første udformet i 1955, og for det andet er de senere års almindelige prisstigninger jo absolut ikke ensbetydende med, at der ikke fra tid til anden har været endda store prisfald på enkelte varer. Mon ministeren virkelig helt har overset de senere års udsving på store råvaregrupper eller sidste års udvikling, f. eks. kødpriserne? Har ministeren glemt, at de senere års såkaldte medbør, som vi har haft udefra, netop havde sit udspring i de store prisfald på råvarerne? Det kan have stærke virkninger for lagrene af de varer, som nu skal afløses, og det må vi da vist se meget nøje på i udvalget.

Der er yderligere et par ting, jeg gerne vil gøre opmærksom på i den forbindelse. For det første kommer der jo hele tiden nye fabriktionsmetoder frem, og selv om en handlende mener, at han ligger med et kulant varelager, kan der komme helt nye metoder frem til fremstilling af varerne, som gør dem langt billigere, og så falder værdien af en sådan bestemt varegruppe, som man måske har regnet med havde sin stadige værdi. I samme forbindelse, når der er tale om lagrene, må vi vel heller ikke glemme, at terminshandel er en helt naturlig forretningsform inden for mange vareområder og også i mange produktioner en nødvendig form for risikoinddækning.

Vi mener også, at vi må se lidt nøjere på forslaget om nedskæring af førsteårsafskrivningerne. Her er det vel især, mini-

steren lugter blod; men mon man ikke også tit her har en ubegrundet mistanke? Der er alligevel mange andre, ja, helt andre motiver for køb af varer sidst på året end netop afskrivningsmulighederne. Jeg kan nævne sådan en ting som, at landbrugerne jo i vid udstrækning køber deres mejetærskere sidst på året, ikke fordi de har nogen mulighed for at udnytte den 30 pct.s afskrivning, men fordi der simpelt hen er en stor vinterrabat ved køb af disse maskiner, og det gælder vel også andre varer.

Jeg hæfter mig selvfølgelig mest ved ministerens understregning af, at man ikke sådan på det lange sigt tilsigter en forringelse af afskrivningsmulighederne. Det glæder mig, men jeg ville have været endnu mere glad, hvis han også havde sagt, at han gerne ville være med til at udbygge dem yderligere, for jeg tror, at mange vil være helt enige i, at de har været en vældigt medvirkende årsag til opblomstring af både produktion, handel og omsætning til gavn for alle her i vort land. De fordele, der er forbundet med ekstra afskrivninger på bygninger, overvurderer man nok somme tider. Men det vil ikke være rimeligt fortsat at afskære fra nedskrivning, hvor værdiforringelsen ligefrem er konstateret ved salg, hvad jeg mener lovforslaget vil medføre.

Spørgsmålet om afskrivning på ældre bygninger må efter vor mening ses i forbindelse med den meget lange afskrivningstid for nye driftsbygninger, og det er muligt, at der kan ske en tilnærmelse dér, og at vi kan finde et grundlag for forhandling. F. eks. mener vi, at 80 års afskrivningstid på landbrugsbygninger med den udvikling, der foregår, er alt for lang, men det er en af de ting, vi kan tale om.

I det hele taget er vi indstillet på et sagligt arbejde i udvalget, og vi vil være med til at stoppe de huller, hvor man virkelig kan påvise misbrug af betydning. Men vi anser rimelige afskrivningsregler for så nødvendige for erhverv og beskæftigelse, at man ikke skal vente, at vi på nogen måde vil være med til stort set at forringe dem.

Haustrup Clemmensen: Det er mig magtpåliggende ved indledningen til denne debat at understrege, at der også efter det

[Haunstrup Clemmensen.]

konserverative folkepartis opfattelse har fundet misbrug sted inden for afskrivningsområdet, det må vi erkende; det tjener ikke noget fornuftigt formål at forsøge kun at sige: hvis der har fundet misbrug sted. Jeg vil gerne have lov til at understrege, at vi i det udvalgsarbejde, der nu forestår, er parat til fordomsfrit at overveje, hvilke ændringer i lovgivningen der bør finde sted for at komme misbrug til livs. Det er ganske vist vort indtryk, at man fra forskellige og måske navnlig fra specielle sider dramatiserer disse spørgsmål og overeksponerer dem i en række tilfælde; men jeg vil gerne have det sagt så tydeligt, at der ikke er nogen som helst tvivl derom: vi ønsker selvfølgelig ikke at holde hånden over noget som helst misbrug, heller ikke på dette område, og vi er parat til at medvirke sagligt i udvalgsarbejdet for at forsøge at stoppe mulighederne på dette område.

En af de ting, der har været fremme i den offentlige debat på disse områder — noget af det, der måske virker mest overraskende, ja, i visse tilfælde næsten forargeligt — er, når temmelig velstillede medborgere i kraft af afskrivninger kommer ned på en skattepligtig indkomst på 0 eller i hvert fald derved omkring. Vi er også parat til i udvalgsarbejdet at overveje, om ikke den mindste skattepligtige indkomst i hvert fald bør være lig med det faktiske forbrug, som den pågældende skatteyder tillader sig. Jeg erkender, at der kan være tekniske problemer med udformningen af reglerne på disse områder; men der skal i hvert fald ikke være tvivl om, at vi på disse felter er til at tale med.

Når dette er sagt, er det mig magtpåliggende at føje til, at den helt afgørende del af disse afskrivningsregler er strengt nødvendig, ikke blot for erhvervslivet, men for hele befolkningen, og jeg tror, det ville tjene et nyttigt og et godt formål, hvis man fra alle sider, også fra finansministerens side, lidt oftere og lidt tydeligere understregede det. Jeg indrømmer, at det snart er et par år siden, at finansministeren — den daværende økonomiminister — holdt sin temmelig udfordrende tale i Herning vedrørende disse spørgsmål, hvor han oven i købet talte om subsidier på disse felter. Nu har vi jo alle

sammen lov at blive klogere, og det er både mit håb og mit indtryk, at finansministeren i hvert fald på dette område har dæmpet tonen noget.

Jeg tror, det er nødvendigt at understrege, at afskrivningerne også må ses i belysning af, at en lang række af de værdier, der her er tale om, simpelt hen bliver teknisk forældet, før de fysisk er udslidt. Det er derfor ikke nok kun at spørge: hvor længe kan denne maskine eller denne bygning holde og hænge sammen? Det er ikke det relevante sammenligningsgrundlag, når afskrivningsperioden skal vurderes. Man må naturligvis spørge: hvor længe kan dette anlæg teknisk forsvareligt køres, uden at det må siges at være teknisk forældet i forhold til konkurrenters nyere anlæg? Jeg synes også, det så tydeligt som muligt bør understreges, at der simpelt hen på disse områder er tale om en produktionsomkostning, der er lige så nødvendig som andre produktionsomkostninger for at have maskiner, bygninger og anlæg til rådighed for at gennemføre den mest rationelle produktion. Reglerne er derfor ikke udtryk for nogen gave til nogle medborgere, men simpelt hen for en erkendelse af, at der her virkelig er nødvendige omkostninger, som må medregnes, når den skattepligtige indkomst rent faktisk skal gøres op.

Jeg synes også, der er grund til at understrege, når vi vurderer disse ting, at vi må have et meget nøje overblik over, hvordan vore udenlandske konkurrenters vilkår er på disse felter. På dette område føler jeg mig ikke ganske overbevist om, at ministeren har haft tid nok til rigtig at studere også de forskellige udenlandske regler på dette område. Havde han gjort det, tror jeg i hvert fald, at stemmeføringen og tonefaldet havde været noget blidere. Jeg håber, vi i udvalget får rig lejlighed til nærmere at undersøge disse ting og mulighed for også over for landets befolkning at belyse disse problemer.

Men jeg vil gerne allerede her have lov til at sige, at f. eks. på maskinafskrivningernes område er vi i den lykkelige situation, at der af fællesmarkedskommissionen er foretaget en undersøgelse inden for fællesmarkedet. Resultatet er offentliggjort — det er for øvrigt også offentliggjort her i landet i uddrag — og deraf fremgår det, at på maskinafskrivningernes område ligger

[Haustrup Clemmensen.]

Danmark blandt en lang række, i alt 10-11, lande der er undersøgt, i den nederste halvdel, hvad angår netop maskinafskrivninger. Når man så ofte i denne diskussion fra ministerens og fra andre sider understreger, at det, der måske var rimeligt i 1957, da den danske industri endnu ikke var så stærk, som den er i dag, ikke længere kan være rimeligt, synes jeg, ministeren skulle overveje, om de regler, der f. eks. gælder i USA, England og Sverige, altså i stærke industrialisationer, dog ikke var noget, vi burde skele til? Det er jo bl. a. disse landes industrier, som dansk erhvervsliv skal konkurrere med ude på verdensmarkedet, og i disse lande er reglerne gunstigere, endda på visse områder betydelig gunstigere, end de danske regler.

Når ministeren taler om lagernedskrivningerne, burde han også være helt opmærksom på de regler, der f. eks. gælder i vort naboland Sverige, og måske også kaste blikket helt til Schweiz. Det er ikke således, at man sagligt kan fremstille det, som om det er en helt ekstraordinær gavmildhed, der præger den danske lovgivning på disse felter.

Når det yderligere er således, at man gang på gang fra alle sider i dette land med fuld ret taler om, hvor vigtigt det er at kunne opretholde beskæftigelsen og forøge levestandarden, burde man fordomsfrit erkende, at en af forudsætningerne, endda en meget væsentlig forudsætning, for, at vi har kunnet opretholde beskæftigelsen og skaffe nye arbejdspladser, netop er, at der har været de afskrivningsregler, vi her har til debat.

Jeg vil gerne have lov til derudover at understrege, at der som allerede fremført af hr. Alfred Bøgh sidder et afskrivningsudvalg, hvor højt betroede embedsmænd og repræsentanter for de interesserede grupper arbejder med disse spørgsmål. Nu har hr. Alfred Bøgh som sagt allerede været inde på det, men for at ministeren slet ikke skal glemme det, vil jeg også gerne spørge om, hvornår dette udvalg, som er nedsat af ministeren, og som, så vidt det har været fremme, har fået opfordring fra ministeren om både at se på misbrug og på bygningsafskrivningerne, er færdigt, og anmode om en forklaring på, hvad den saglige baggrund er for, at ministeren, inden udvalgsarbejdet

på dette felt er tilendebragt, går til folketinget med sine lovforslag.

Jeg vil gerne yderligere sige, at de 15 pct., man nu foreslår som maskinafskrivninger i anskaffelsesåret, vist i hvert fald ikke er nogen udpræget forenkling eller rationalisering. Men det er vel et af de mindre indgreb, ministeren har foreslået.

Ser man på bygningsområdet, tror jeg, det må være helt rigtigt at sige, at alle disse regler vedrørende bygningsafskrivninger utvivlsomt trænger til en gennemgang, forenkling og rationalisering, og jeg tror, at man ikke mindst efter den seneste udvikling må erkende, at en række af de bygninger, som handelserhvervet har brug for inden for sit forretningsområde, formentlig også burde være afskrivningsberettigede. Jeg tror, det er rigtigt, som det er fremført, at man for nye bygninger med den meget lange afskrivningsperiode på 80 år simpelt hen er ude af trit med den erkendelse, at den tekniske forældelse også på disse bygningsmæssige områder går langt hurtigere. Vi finder derfor både for landbrugs- og for byerhvervene 80 års perioden langt længere end sagligt rigtigt, og også det skal vel indgå i udvalgets overvejelser, når man skal se på bygningsafskrivningsperioden for de ældre bygninger.

Jeg vil gerne, når der er tale om de ekstraordinære bygningsafskrivninger, som ministeren åbenbart ikke er nogen varm ven af, bede om, at man tager i betragtning, at en lang række erhvervsvirksomheder i disse år er nødt til at flytte ud fra bykernen, flytte ud, hvor der er plads til ekspansion, og dér opføre bygninger under meget høje bygningsomkostninger. Jeg tror, at det ikke mindst er denne både erhvervs-mæssige og trafikale udflytning, man rammer ved at gribe så håndfast ind over for de ekstraordinære afskrivninger, som ministeren her har tænkt sig.

Hvad angår spørgsmålet om varelagre, forstår vi helt tydeligt, at det ikke kun er nedskrivninger på køb på bindende kontrakt, ministeren er ude efter. Det er simpelt hen det hele. Det kan man selvfølgelig godt kalde en forenkling og en rationalisering; men det er nu ikke en forenkling, som vi finder sagligt velbegrundet, og da slet ikke når man oven i købet vil gøre det

[Haunstrup Clemmensen.]

over en kun 6 års periode. Vi mener, at det er helt nødvendigt, både hvad angår handelserhvervet og industrierhvervet, at erkende, dels at man af konkurrencemæssige grunde må ligge med meget betydelige varelagre, dels at der fortsat er en risiko. I og for sig er der i dag, lige så vel som der var i 1957, absolut en saglig baggrund for at erkende, at disse store og kostbare varelagre er underkastet en risiko. Derfor kan vi ikke medvirke til gennemførelse af lovforslaget, således som det her er formuleret.

Må jeg til slut resumere og understrege — også fordi den politiske agitation jo somme tider tager lidt håndfast fat på disse områder — at vi erkender, at der har fundet misbrug sted, at vi vil modvirke disse misbrug og sagligt medvirke dertil i udvalgsarbejdet, men at vi mener, at man fra alle sider bør erkende, at der virkelig er en situation, hvor afskrivninger er helt nødvendige for det moderne erhvervsliv og for alle, der er beskæftiget i dette erhvervsliv.

Til slut må jeg måske have lov til at tilføje, at ministeren har valgt at fremsætte disse lovforslag på et tidspunkt, der altså ikke er begrundet i, at afskrivningsudvalget er færdigt med sine overvejelser; oven i købet er der i dag en tydelig afsvækning i næsten alle dele af dansk erhvervsliv; der kan være risiko for beskæftigelsen på adskillige områder, og eksportens stigningstakt kan ikke holde trit med de foregående år. I denne periode, hvor den internationale konkurrence er stærkere end før, har ministeren altså fundet det velegnet at skride til ikke kun at ramme nogle misbrug, men til svækkelse af de gældende regler på væsentlige områder for dele af dansk erhvervsvirksomhed. Vi finder ikke, at dette tidspunkt er velegnet, og det kunne måske tyde på, at ministerens kendskab til vilkårene for dansk erhvervsliv ikke er tilstrækkeligt fundamenteret. Når man har haft den lykke at studere sammen med ministeren, kan man kun bekræfte, også her fra folketingets talerstol, at de teoretiske kundskaber er i den fuldstændigste orden. Men når man har den udvikling her i landet, at man selv for eleverne i skolerne etablerer erhvervspraksis for at lære de unge, hvordan erhvervslivets vilkår i virkeligheden er, kunne det måske i visse til-

fælde også være nødvendigt med arrangementer, så selv finansministre forsøgte gennem erhvervspraksis at lære erhvervslivets vilkår at kende og ikke kun det noget fortegnede billede, som i en ensidig tankegang somme tider kommer til udtryk.

Ømann: Der findes jo mange former for afskrivninger i lovgivningen. De falder imidlertid i 2 hovedarter, som det er vigtigt at adskille, når man drøfter afskrivninger. Den ene er de ordinære afskrivninger, som skal være et tilnærmet udtryk for forbruget af et driftsaktiv i forbindelse med indkomsterhvervelsen, og denne omkostningsmæssige afskrivning kan jo ikke give anledning til politiske divergenser, så længe den er omkostningsmæssig. Jeg vil da gerne sige til hr. Haunstrup Clemmensen, at hvis der virkelig er afskrivninger, som ikke tilstrækkeligt klart giver udtryk for, hvad der er nedslidt af et aktiv, ja, så er jeg for min part villig til at drøfte det.

Den anden art afskrivninger er de efterhånden mange former for særabskrivninger. Det er afskrivninger, hvor der ikke er nogen driftsudgift, men hvor der desuagtet gives et fradrag, altså en skatterabat. Hovedvirkningen heraf er, at man indrømmer en kredit, man giver et lån, idet man foretager en udskydning af beskattningen, men forskellige eventualiteter kan medføre, at der bliver tale om et egentligt tilskud. Vi har som sagt en lang række afskrivninger af denne art, henlæggelser til investeringsfonds, millionabskrivningerne, der hjemles ved tekstanmærkning på finansloven, forskudsabskrivninger på skibe, ekstra afskrivninger på bygninger og installationer — og der er flere endnu.

Hvad nu de ordinære afskrivninger angår, berøres de jo ikke særligt af det foreliggende lovforslag. Det praktiske system med saldoabskrivning opretholdes, og der er stadig valgfrihed med hensyn til, i hvilket år man vil placere sine afskrivninger. Den omstændighed, at en saldoabskrivning på 30 pct. af anskaffelsesprisen i det første år giver et kraftigt skattefradrag, har imidlertid — også under hensyn til vore meget høje marginalsatser — fristet til misbrug i form af anskaffelser omkring regnskabsafslutningens tidspunkt, anskaffelser, som i mange

[Ømann.]

tilfælde har været motiveret med nedskrivningsadgangen. En sådan virkning er økonomisk uheldig, og vi kan tiltræde, at man søger at bremse dette gennem en rimelig beskæring af afskrivningsmulighederne for anskaffelsesåret.

Jeg kunne have lyst til at nævne et par andre punkter vedrørende de ordinære afskrivninger, i hvert fald spørgsmålet om fradraget for småinventar. Her er reglen, at omkostninger til inventar, der kun koster 800 kr. i anskaffelsespris eller har en vis mindre holdbarhed, kan fratrækkes fuldt ud i indkøbsåret. I visse tilfælde virker denne regel meget ubilligt. Hvis man tænker på etableringen af restaurationer eller hotelvirksomheder, kan næsten hele inventaret rubriceres under inventarandele til under 800 kr., og der bliver derved anledning til en meget stor afskrivning i anskaffelsesåret. Det er et spørgsmål, om noget sådant er helt rimeligt.

Hvad nu de særlige afskrivninger angår, så tror jeg, vi må ind på en generel undersøgelse af disse afskrivninger. Har alle disse ordninger en virkning, der er samfundsmæssigt heldig under de rådende forhold? Virker de rigtigt på konjunkturerne? Er det formålstjenligt at yde disse kreditter og tilskud til erhvervslivet, som der jo er tale om, helt generelt og uden betingelser? En bank kræver rente og oplysning om, at formålet er forretningsmæssig forsvarligt, når man går hen for at få et lån. Staten derimod giver sine tilskud over en lav læst og uden betingelser af nogen art.

Flere af disse særabskrivninger er jo specielt motiverede, det gælder især varelagre, nedskrivninger og afskrivninger på bindende kontrakt, som der her er tale om. Motivering for disse ordningers indførelse var jo, at man foretog realisation af sine lagerbeholdninger til ret små priser og skulle opretholde sit lager under et stigende prisniveau. De forhold kan vist ikke siges at være til stede i dag, og disse ordninger burde være afskaffet for meget lang tid siden.

I modsætning til den foregående taler mener jeg, at man måske nok kunne fremskynde denne afvikling noget mere, end det er foreslået. Når ordningen nu ingen begrundelse har og man blot må foretage en langsom afvikling af hensyn til de erhvervs-

drivende, der nu engang er kommet på den galej, synes jeg i hvert tilfælde, at det var naturligt, om man udelukkede nyttilkomne eller folk, der ikke tidligere har benyttet sig af denne nedskrivning, fra at foretage nedskrivning, altså således at man alene tillod nedskrivning for dem, der i forvejen havde disponeret og nedskrevet deres lagre i henhold til reglerne.

Bygningsafskrivningerne udgør et meget diskutabelt kapitel i afskrivningsloven. Der skrives ned og skrives ned på bygninger, og så ser man, når de realiseres, at der konstateres en pris, som ligger langt, langt over den bogførte værdi, man nu har nedskrevet til. I nogle tilfælde sker der en beskatning af avancen, for så vidt den kan henføres til foretagne nedskrivninger — det gælder de tilfælde, hvor der er foretaget ekstraafskrivninger — men i andre tilfælde, de fleste, sker der så vidt mig bekendt overhovedet ingen beskatning af den del af avancen, der falder på afskrivningerne. Jeg tror også, vi skal drøfte at få skabt ensartethed på dette område.

Som hr. Peter Nielsen var inde på, har afskrivningsfristelserne været meget store; de har været så store, at de væsentligt har tilskyndet folk til at skifte erhverv eller i hvert fald til at optage et nyt. Jeg tænker herved på de kredse, der uden faglige forudsætninger har kastet sig over rederivirksomhed og anskaffet coastere, altså skibe under 300 t, hvor man jo kan afskrive på den fulde anskaffelsespris ved kontraheringen, uanset at den indbetalte kapital kun udgør en forsvindende brøkdelen af anskaffelsesprisen. Måske kan vi gøre noget ved dette forhold i forbindelse med denne lov, måske skal reguleringen af forholdet ske ad andre veje, muligvis over bemandingsreglerne.

Måske kan vi også gøre noget ved ikke-landmænds spekulationsprægede opkøb af landejendomme. De radikale har jo været inde på tanker i den retning.

Jeg mener ikke, man kan sige, at der med dette lovforslag er foretaget noget voldsomt angreb på afskrivningsadgangen. Jeg mener, der er foretaget et væsentligt skridt i retning af en revision af afskrivningsområdet, og vi kan tilslige en velvillig udvalgsbehandling.

Arthur Jacobsen: Ved forslag til lov om ændring af lov om skattefri afskrivninger,

[Arthur Jacobsen.]

som berører maskiner, inventar og lignende driftsmidler, foreslår man at begrænse afskrivningsadgangen i anskaffelsesåret. Jeg er enig i den bedømmelse, der ligger til grund for lovforslaget, at begyndelsesafskrivningerne er rummelige; det var for øvrigt noget, jeg gav udtryk for, da vi sidste gang havde afskrivningsloven til debat før jul. Men vi fik med afskrivningsloven af 1957 en forenkling af disse afskrivningsregler, som jeg håber man vil fastholde, og jeg er også glad for, at finansministeren fastholder den ordinære 30 pct.s afskrivning på maskiner m. v. Man vil jo aldrig kunne fastsætte afskrivningsregler, der er objektivt rigtige. De ensartede satser for de store områder kan give uønskede bivirkninger — og da særlig jo højere skattesatsen bliver, for selvfølgelig kan man under hensyn til et højt renteniveau få en varig fordel ved at bruge den fulde afskrivning til en skattenedsættelse. Der er heller ingen tvivl om, at de rigtigt benyttede afskrivningsmuligheder i forbindelse med den personlige indkomstsats høje skatteskalaer har bidraget til det efterspørgselspres, vi har oplevet det sidste år. Denne kombination har gavnet visse erhvervsgrupper, særlig inden for byggebranchen, hvilket man kan aflæse af statistikken fra skattekontorerne.

Bestemmelsen om begrænsning af saldoafskrivninger på den måde, at det i anskaffelsesåret kun er halvdelen af de nyanskaffede driftsmidlers anskaffelsessum, der indgår i den saldo værdi, hvorpå der kan afskrives indtil 30 pct., ville efter min bedømmelse være mere logisk og retfærdig ud fra en pro anno afskrivning, som vi f. eks. har det med goodwill. Det samme gælder for driftsmidler, der ikke omfattes af de samlede saldoafskrivninger. En afskrivning baseret på det tidsrum, den pågældende genstand har været brugt, må være det rigtige; så kunne man undgå den nye bestemmelse med halvering af saldo værdien og den nye 15 pct.s bestemmelse. Jeg vil selvfølgelig anerkende, at man kan argumentere herimod med, at krav om en dokumentation for, at man har fået det driftsmiddel netop på det bestemte tidspunkt, f. eks. pr. 1. august, måske kan være lidt vanskeligt at gennemføre; men jeg tror ikke, der er stor risiko for, at der vil ske afvigelse i den hen-

sende. Jeg tror godt, man ved stikprøver kan få klarhed over, om driftsmidlet er anskaffet på dette tidspunkt.

Vedrørende stramning af afskrivningsreglerne for ældre driftsbygninger synes jeg, det er forkert at ændre reglen om afskrivningsperioden, som jo nylig er forhøjet fra 10 til 15 år. Jeg ville hellere være med til at undersøge, om de i årene fradragne ordinære bygningsafskrivninger stadig bør være skattefri ved ejendommens salg, eller om særlig indkomstskat bør pålignes også for disse fortjenester.

Endvidere ville det være rigtigt, som det jo er blevet fremhævet, at afskrive landbrugets driftsbygninger over 50 år ligesom normalt ved fabriksbygninger i stedet for de nuværende 80 år. At afskrivninger på ældre installationer nedsættes fra 15 til 10 år, har jeg ikke nogen bemærkninger til.

Ligeledes synes jeg, forslaget om stramning af reglerne for ekstra afskrivning på bygninger og særlige installationer forekommer forholdsvis rimeligt; men det må vel nok erkendes, at der er en del nyinvesteringer, som måske har været til gavn for beskæftigelsen og også vil være det fremover, som måske nu vil blive undladt. Det må være en af de ting, man må tage med i bedømmelsen.

I forbindelse med bygningsafskrivninger vil jeg gerne fremdrage problemet om manglende afskrivningsmuligheder på forretningslokaler og lagerlokaler. De store varehuse får i mange tilfælde lov til afskrivning, mens det ikke er tilfældet for de små forretninger, hvis eksistens i dag trues stærkt på mange måder dels ved de nye skattelove, den omfattende forbrugsafgift m. v. og de krav, der stilles på det regnskabsmæssige område, dels fordi det i det hele taget er vanskeligt at få fornøden faglig hjælp, og fordi de byplanmæssige saneringer, der jo foregår i stort tal rundt omkring i landet, bevirker, at de store varehuse trænger de små forretninger væk. Derfor synes jeg, at disse må have lov til en vis afskrivning. Dertil kommer den nye huslejerregulering, som jo, har jeg forstået, medfører store forhøjelser for disse små erhvervsvirksomheder, som det kan blive meget vanskeligt for dem at klare sammen med alt det andet. De burde derfor have afskrivningsmuligheder ligesom de store varehuse i forbindelse med nyindret-

[Arthur Jacobsen.]

ning eller forandring af lokaler og for bygningsinvesteringer — og jeg føjer til: alt under hensyn til efterbeskatning ved salg. Jeg synes, det er vanskeligt at forsvare nægtelse af afskrivning på forretningslokaler, når man indrømmer afskrivning på stormagasiner.

Vedrørende ændringen af afskrivning på varelagre med aftrapningen over 5 år er jeg usikker over for, hvad dette betyder for erhvervslivet. Jeg er klar over, at bortfald af varelagernedskrivningen kan nødvendiggøre øget kontrol med, hvorvidt den næringsdrivende udskyder beløb for ukurante varer, kaldet „udsalgsvarer“. Muligheden for indkomstregulering ved opgørelse af ukurante varer vil vel stadig være til stede, og det samme gælder indkomstregulering ved større eller mindre indkøb af varepartier forud for et regnskabsårs afslutning.

Vedrørende reglerne om nedskrivning på varepartier, indkøbt på bindende kontrakt, vil jeg sige, at der jo må være en del firmaer, som handler på udlandet, der bruger disse, og på det område synes jeg man burde have en vis sikkerhed for virkningen af ophævelsen af disse afskrivningsmuligheder. Vi har flere brancher — kornbranchen, branchen for huder og skind og skindbranchen, der handler med brændsel — som ikke har ret meget med varelagre, men som i allerhøjeste grad handler på kontrakt, og jeg vil tro, at disse vil blive meget dårligt stillet ved gennemførelsen af det foreliggende lovforslag. Det må være noget, som bør undersøges.

Fra min gruppes side vil vi godt være med til at undersøge de tanker, der ligger i disse lovforslag, og være med til at rette de skavanker, der kan være. Der var vel også en mulighed for, at afskrivningsperioden kunne aftrappes længere. Jeg kunne tænke mig 6 år og 5 pct. — det var i hvert fald nemmere for revisorerne — eller man kunne gå over til f. eks. 10 år. Men det får vi vel lejlighed til at tale om i det udvalg, der nu skal behandle disse spørgsmål.

Niels Westerby: Det ligesom ligger i luften, at der fra visse sider skulle antydes et modsætningsforhold imellem den interesse, der er i afskrivninger i erhvervslivet, og på den anden side lønmodtagernes

interesser. Sådan betragtning er aldeles forkert. Der er i høj grad et sammenfald af interesser imellem lønmodtagerne og erhvervslivets udøvere på dette vigtige område, som vi behandler i dag. Det er ganske vist rigtigt, at afskrivningsadgangen i første række kommer virksomhedsejerne til gode, men på lidt længere sigt kommer den jo alle andre til gode i form af højere lønninger, højere indtjening og højere produktivitet og velstandsstigning.

Vi ser sådan på det fra liberalt centrums side, at det er meget vigtigt at sigte frem imod den størst mulige økonomiske fremgang, og herunder hører også at skabe et erhvervsvenligt klima her i landet. Der er mange måder, man kan gøre det på, men to af de vigtige veje, man kan betræde, er for det første at have en pengepolitik med et lavt renteniveau og ikke nogen kreditstramning, sådan som vi har det i øjeblikket, og for det andet at have særdeles gode afskrivningsregler, der sørger for, at vi får investeret tilstrækkelig meget i erhvervslivet og derigennem for den enkelte beskæftigede i erhvervslivet kan sikre en meget høj produktivitet og dermed også en velstandstigning for hele samfundet.

Jeg må vel have lov til lige at nævne, at for nogle år siden opholdt jeg mig i USA og var til en sammenkomst med en række industridrivende og grossister i Chicago, og dér var det jo, som det er mange steder, almindeligt, at man begyndte at kaste sig ud i klagesange. Man klagede over, at man i USA ikke havde så gode afskrivningsregler, som man har i en række vesteuropæiske lande; derfor var man ikke særlig godt stillet og syntes ikke rigtig, man kunne klare sig i den internationale konkurrence. Det førte naturligvis til, at jeg sagde: ja men jeg kan da se, det er en blomstrende by, hvorfor går det så overhovedet? Hvorpå de svarede: vi har et lavere renteniveau og lettere adgang til kapital her i landet, og derfor kan vi alligevel klare os.

Det må føre mig ind i den betragtning, at det gælder om for vores vedkommende at give erhvervslivet både et lavt renteniveau og nem adgang til kapital og så komme af med kreditstramningen, men også at have så gode afskrivningsregler som overhovedet muligt.

Jeg må naturligvis erkende ligesom hr.

[Niels Westerby.]

Haunstrup Clemmensen, at der har været misbrug, og jeg har selv konstateret eksempler på misbrug. Det er meget vanskeligt at sige, hvor udbredt det er; men jeg tror, der er én ting, som finansministeren bør tage i betragtning, og det er, at vi jo er i færd med at lave en ny skattereform, og denne skattereform skulle gerne føre til i forbindelse med indførelse af merværdiafgift og ophævelse af skattefradragsreglen, at vi får lavere marginalskatteprocenter, altså at man kommer til at betale en lavere skatteprocent af de sidst tjente tusind kroner. Det vil jo betyde, at interessen i at kunne afskrive bliver noget mindre, og at de fristelser, der ville kunne være til at misbruge adgangen til at foretage afskrivninger, vil aftage tilsvarende. Jeg tror, at en meget vigtig del af den problematik, der ligger med hensyn til afskrivningsreglerne, som jo selvfølgelig skal have det sigte at opmuntre erhvervslivets udøvere til at investere fornuftigt, i meget vidt omfang vil blive klaret gennem den skattereform, som vi nu er i færd med at prøve på at udforme og få politisk enighed om. Jeg tror i alt fald, at en skattereform vil føre til lavere marginalskatteprocenter, og dermed vil en del af den problematik, der er her, være klaret.

Der er to punkter, som finansministeren har trukket frem, foruden en række punkter med hensyn til bygningerne. Det ene er afskrivning på varelagre, hvor man jo for så vidt vil afskaffe denne adgang over en 6-årig periode. Dette forslag kan liberalt centrum ikke tiltræde, ja, vi må oven i købet sige, vi anser det for at være et uhyre farligt forslag at føre ud i livet. Det er vor overbevisning, at gennemførelsen af et sådant forslag i vidt omfang vil dræne erhvervslivet for likvid kapital og derigennem være med til at dæmpe dynamikken og fremskridtstempoet i erhvervslivet. Det er særlig betænkeligt, netop når vi lever i en periode, hvor vi har kreditstramning og et højt renteniveau. Mange af erhvervs-

livets udøvere vil ikke kunne søge kompensation ad lånevejen for tabet af likvid kapital ved den stramning af afskrivningsreglerne, som her er foreslået af finansministeren og regeringen.

Ligeledes ser vi af nogenlunde samme grunde og af flere andre grunde med meget stor betænkelighed, ja, jeg må vel ligefrem sige med uvilje, på de foreslåede regler om, at man det første år ikke skal kunne afskrive 30 pct., men kun 15 pct. Det vil i en række retninger have nogenlunde de samme virkninger og vil også være til stor skade for erhvervslivets udøvere — og dermed også for lønmodtagerne og alle andre her i samfundet. Vi bliver altså nødt til at sige til den højtærede finansminister, at vi ikke kan være med her.

Noget anderledes forholder det sig med et kompliceret område som bygningsafskrivninger. Der er flere af de ærede ordførere, der har været inde på en række betragtninger om detaljer her; men dette er jo en førstebehandling og altså en principiel behandling. Der er i høj grad behov for en rationalisering her for at gøre reglerne mere praktiske og overskuelige og anvendelige, og vi vil også gerne være med hertil, men jeg vil gerne have lov til at understrege over for den højtærede finansminister, at hovedprincippet for os ved behandlingen af denne lovgivning er, at afskrivningsreglernes omfang ikke må begrænses; men vi vil gerne være med til på enkelte områder at foretage en nuanceret udformning af reglerne, således at man hindrer de misbrug, som vitterlig har fundet sted, f. eks. med hensyn til coastere og på forskellige andre områder. Jeg understreger: vi har den bedste vilje til — og agter vel nok også over for folketingets udvalg at give det konkret form, måske ved anden behandling her i det høje ting, hvis der ikke er kommet en løsning forinden — den bedste vilje til en bedre udformning af afskrivningsreglerne, således at man undgår de misbrug, som har fundet sted. Men på den anden side må vi understrege meget kraftigt: vi vil ikke være med

[Niels Westerby.]

til en begrænsning af afskrivningsreglerne; dette vil være til skade både for lønmodtagerne og for erhvervslivets udøvere, og det vil jeg gerne have lov til at slå stærkt fast over for den højtærede finansminister.

Jeg har i det hele taget et indtryk af, at finansministerens udspil på dette område nok kan forekomme at være lidt ejendommeligt. I betragtning af, at der har været nedsat et afskrivningsudvalg, som sagligt skulle udrede alle problemerne omkring afskrivningsreglerne, er det ejendommeligt, at man ikke beder dette udvalg om at fremskynde sit arbejde, således at vi kan nyde frugterne af denne indsats, og derefter fremsætter lovforslag. Det havde vel været den naturlige fremgangsmåde. Jeg føler mig ligefrem fristet til at antage, at den højtærede finansminister eller regeringen med fremsættelsen af disse lovforslag mere gør et buk for en stemning eller måske en revens over for en ny samarbejdspartner, socialistisk folkeparti. Det ligger måske således, at det er en mere nervebestemt lovgivning af politisk natur, man søger at få gennemført i al hast; en virkelig rationel nærmen sig til problematikken omkring afskrivningsreglerne synes jeg ikke foreligger i disse forslag, og dér tror jeg at regeringen ville have kunnet nå meget længere, hvis den havde sørget for, at afskrivningsudvalgets arbejde blev fremskyndet.

Jeg vil altså advare regeringen imod at betræde den vej at begrænse afskrivningsreglerne, for jeg tror, at regeringen og hele landet og vælgerne, både regeringens egne vælgere og SFs vælgere, vil komme til at lide ubodelig skade ved, at man i en slags rus mener, at man kan ramme en gruppe, som man tror man har et interessemodsningsforhold til, og tror, at man derved også opnår noget selv. Det gør man ikke, tværtimod, man vil komme til at skade hele befolkningen, hvis man begrænser omfanget af afskrivningsreglerne; det vil lamme dynamikken og udviklingen i vores erhvervsliv.

Finansministeren (Grünbaum): Jeg kan ikke lade være med at gøre den bemærkning til hr. Niels Westerby, at hvis dette her skulle være udslag af en rus, så må det have været en meget mild rus. Forholdet er jo i virkeligheden det, at vi trods den stemning,

der er i store dele af befolkningen imod afskrivningsreglerne og de muligheder, disse giver for en skæv skattefordeling, alligevel ikke er gået så langt, som man måske fra visse sider kunne tænke sig at man skulle gå med disse afskrivningsregler, og som der måske også godt kunne være en saglig begrundelse for. Når vi ikke er gået så langt, som man måske kunne tænke sig, hænger det netop sammen med det synspunkt, som heroppefra er gjort gældende af praktisk taget alle, der har haft ordet, og som også ligger bag regeringens standpunkt: der skal være afskrivningsregler, der er gode — jeg har sagt det på den måde, at de hellere må være for gode end det modsatte; men jeg vil ikke gå så langt som til at sige, at de skal være så gode som overhovedet muligt, som hr. Niels Westerby sagde. Jeg ved ikke, hvor grænsen så ligger; den kan jo i hvert fald ligge meget langt ude. Lad os sige, at afskrivningsreglerne skal være gode og hellere for gode end det modsatte, men i det store og hele sådan, at de sikrer erhvervslivet en afskrivning, som er forsvarlig ud fra driftsøkonomiske synspunkter. Jeg er nemlig helt enig i — det behøver man slet ikke at fortælle hverken mig eller regeringen — at afskrivning i sig selv er en nødvendig omkostning. Det har altid været anerkendt, der er ikke noget skattefrit i det, det er en naturlig konstatering i et driftsregnskab, og når der overhovedet kommer noget skattefrit ind i billedet, hænger det sammen med, at man giver afskrivningsmuligheder ud over det, der er den rene driftsøkonomiske afskrivning. Det har man også haft en god begrundelse for at gøre, det kender vi alle sammen.

Afskrivningsreglerne af 1957 sigtede klart på at give erhvervslivet en stimulans; man var altså helt klar over, at man ved disse afskrivningsregler skulle gå videre, end det i og for sig var rimeligt efter en almindelig driftsøkonomisk betragtning, og det er en opfattelse, som jeg fuldt ud deler. Jeg kan da også sige til hr. Alfred Bøgh, som bemærkede, at jeg jo var kommet til senere og derfor måske ikke kendte disse forhold, at jeg var faktisk med til i 1956 at drøfte disse afskrivningsregler, nemlig som økonomisk medarbejder i Dansk Arbejdsmands- og Specialarbejder Forbund. Jeg var i høj grad med til inden for arbejderbevægelsen at

[Finansministeren.]

drøfte dem og gik meget stærkt ind for disse afskrivningsregler.

Vi skal også lægge mærke til, at i det store og hele har vi fastholdt disse principper i det, der her foreligger. Vi har fastholdt saldo-princippet, og vi har fastholdt de 30 pct. Det har vi ikke rørt ved, og vi agter heller ikke at røre ved det, selv om det måske ligger noget i overkanten af det rent drifts-økonomisk nødvendige. Vor hovedlinje er den at sikre produktionen, at sikre beskæftigelsen, at give så gode vilkår på dette område, at der i hvert fald ikke fra afskrivningssiden skal være noget, der hæmmer erhvervslivets udfoldelse. Men i erkendelse af, at vi har løst en del af den opgave, vi skulle løse, og har fået en stor produktion og fuld beskæftigelse, kan man måske sige, at det vel i dag ikke er i samme grad nødvendigt at begunstige erhvervslivet, som det var i 1957, da disse regler blev indført.

Jeg har gerne villet gøre disse synspunkter gældende, fordi man ustandselig prøver på at misforstå os og misfortolke os. Særlig til hr. Haunstrup Clemmensen vil jeg sige, at jeg må vende mig mod dem, der tror, at de kan tage patent på at repræsentere erhvervslivet. Vi er da nogle stykker, der i høj grad mener at have forbindelse med erhvervslivet; det gælder også dem, der ikke direkte har stået og arbejdet i en virksomhed. Personlig føler jeg mig da i høj grad knyttet til erhvervslivet, og som jeg også skrev forleden dag i Berlingske Tidendes mandagskronik, kan det ikke være sådan, at man med erhvervslivet kun mener indehaverne af virksomhederne; det er ikke rigtigt. Arbejderne og lønmodtagerne i det hele taget er også en del af erhvervslivet, og det er fra disse store grupper af befolkningen, at der ustandselig kommer, vi kan godt sige krav om, at man får en mere retfærdig skatte-ligning, et mere retfærdigt skattesystem; det er det, der ligger bagved. Det gælder om at finde en balance.

Hr. Alfred Bøgh talte om en dobbeltheden hos finansministeren og hos den socialdemokratiske ordfører, hr. Peter Nielsen. Denne dobbeltheden skulle altså bestå i, at vi på den ene side erkendte, at det var nødvendigt at hjælpe erhvervslivet, og på den anden side kritiserede afskrivningsreglerne. Jeg mener ikke, der er nogen dobbeltheden i vort sind;

men der opstår, kan man godt sige, en dobbeltheden på den måde, at der er to formål, der skal varetages samtidig, og som går lidt imod hinanden; vi skal have de bedste mulige vilkår for erhvervslivet, men de må jo heller ikke være så gode, at der bliver urimeligheder til den anden side, så lønmodtagerne kan sige, at det er afskrivningsregler, som i urimelig grad begunstiger en anden gruppe af befolkningen rent skattemæssigt. Det tror jeg vi er enige om; det håber jeg da at alle partier er enige om.

Jeg forstod da også på hr. Haunstrup Clemmensen, at han gerne ville have slået fast som det konservative folkepartis principielle standpunkt, at man er imod urimeligheder, og at man gerne vil se på det. Jeg kunne bare ikke finde ret meget i hr. Haunstrup Clemmensens tale, som virkelig positivt pegede på, at man var villig til at gå ind i de drøftelser, der nu skal finde sted i folketingsudvalget. Men det kan måske være, fordi der ikke var så meget konkret i talen. Jeg håber, at vi i udvalget kan få en drøftelse på det grundlag, som hr. Haunstrup Clemmensen ridsede op, altså at vi skal urimeligheder til livs, men herved forstået ikke bare oplagte snyderier, men også det, vi i regeringen anser for urimeligheder, nemlig at der på visse områder er for gunstige regler. Det gælder f. eks. førsteårsafskrivningerne. Her mener vi — dette være også sagt til hr. Arthur Jacobsen — at vi har fundet en fornuftig løsning. Jeg forstod, at man fra radikal side var enig i, at der kunne gøres noget ved disse førsteårsafskrivninger, men det skulle bare være på en anden måde. Jeg tror, vi har fundet den teknisk bedste måde. Vi har nemlig i finansministeriet i høj grad været inde på hr. Arthur Jacobsens tanke om at basere den afskrivning, man har lov at foretage, på den del af året, der er tilbage, efter at vedkommende driftsmiddel er anskaffet. Vi er imidlertid kommet til det resultat, at det ville være upraktisk for de erhvervsdrivende, hvis de skulle kontere deres afskrivninger på den måde, og vi mener her at have fundet en gennemsnitsregel, som passer bedre ind i hele saldoafskrivningen, selv om det så kun bliver med de 15 pct. Men jeg er glad for, at hr. Arthur Jacobsen stort set gav udtryk for, at de radikale ville gå ind i en saglig og fordomsfri drøftelse af disse problemer. Jeg lagde

[Finansministeren.]

mærke til udtalelsen om de små erhvervsdrivende, og jeg vil gerne se på, om der er nogen urimeligheder, om der er en skævhed i forhold til de store erhvervsdrivende, som kan rettes op. Jeg var ikke på forhånd bekendt med, at det problem forelå.

Hr. Arthur Jacobsen rejste spørgsmålet om en avancebeskatning på de ordinære bygningsafskrivninger ved ejendomssalg, og det er måske rimeligt at tage det op. Det er jo nemlig rigtigt, at der er ikke nogen avancebeskatning, for så vidt angår de ordinære afskrivninger.

Om afskrivningsperioden på de 80 år for landbrugsbygninger er for lang? Ja, det er muligt. Det er jo ikke et lovgivnings-spørgsmål; det er noget, der fastsættes af ligningsmyndighederne. Men det er naturligvis også en ting, som kan tages op.

Jeg vil gerne sige til hr. Arthur Jacobsen og også til andre, at lagernedskrivningerne er jeg villig til at se på. Jeg har selv en fornemmelse af, at en afvikling af disse ordninger på 6 år med 5 pct. om året måske nok er for hurtig. Det, at ordningen er urimelig, kan jo ikke ændre den kendsgerning, at vi nu har ordningen, og de mennesker, der har haft adgang til at bruge disse regler i deres tidligere regnskabsår, kan jo komme ud for vanskeligheder, når de pludselig skal ind under et system, hvor man ophæver dem. Det kan ramme dem hårdt, måske så hårdt, at de kommer ud i likviditetsvanskeligheder. Det er jeg helt opmærksom på, og jeg vil gerne i udvalget drøfte, om man kan finde en anden periode, f. eks. en 10 års periode.

Også hr. Ømann gik positivt ind for det, vi her har foreslået fra regeringens side, og det takker jeg for — også for understregningen af, at dette jo ikke var noget voldsomt angreb på reglerne, men tværtimod et skridt fremad i den rigtige retning.

Jeg vil gerne se på spørgsmålet om småafskrivninger på under 800 kr. Jeg har selvfølgelig tænkt over det og overvejet det, inden vi kom med forslaget, og jeg nåede derved til, at vi ikke skulle røre ved det; men vi kan da godt drøfte også det spørgsmål i udvalget.

Skibene har vi ikke villet gøre noget ved. Det er rigtigt, at der netop på det område er ting, som falder meget stærkt i øjnene,

bl. a. coasterne. Når vi ikke har villet gøre noget ved det, er det, fordi det er vort indtryk, at den udvikling, der har fundet sted inden for coasterbyggeriet, har tilført dansk erhvervsskibs fart en virkelig levedygtig flåde — det kan man ikke komme uden om. Der er skabt en småskibsflåde nu med dette coasterbyggeri, som er en virkelig gevinst for dansk erhvervsliv, og derfor har vi været lidt angstelige ved at gå for langt med forringelser på det område. Jeg vil dog ikke udelukke, at man engang skal tage det op, og jeg vil heller ikke udelukke, at man tager det op i udvalget og ser på, om der skal gøres noget på det punkt.

Til hr. Niels Westerby, som jeg startede med, vil jeg til slut sige, at jeg er altså ikke enig i, at afskrivningsreglerne skal være så gunstige som overhovedet muligt; men jeg mener, at de skal være gode, og at de hellere må være for gode end det modsatte. Jeg må afvise, hvis der i hr. Niels Westerbys lille tale skulle ligge noget om, at regeringen ikke ønsker et godt erhvervsmæssigt klima i dette land. Der er ikke noget, vi ønsker mere end et godt erhvervsmæssigt klima; men vi ønsker også et klima og et samfund, hvor lønmodtagerne kan finde sig tilpas; det gør de ikke, det er en kendsgerning, og det gælder også de store funktionærgrupper; de er ikke tilfredse med det skattesystem, vi har, og de vender sig imod, at der særligt for de selvstændige erhvervsdrivende er regler, som gør, at der ikke er en skattemæssig ligestilling i dette land. Det er det, vi skal prøve at rette lidt op på. Vi har ikke taget det store skridt; jeg mener, vi har taget et skridt i den rigtige retning og også i en retning, som forhåbentlig kan medføre større skattemæssig ligestilling i dette land.

Haunstrup Clemmensen: Jeg går ud fra, at det var en forglemmelse, når finansministeren ikke nåede at svare på et spørgsmål, som i hvert fald tre af ordførerne var inde på — både hr. Alfred Bøgh, hr. Niels Westerby og jeg — nemlig spørgsmålet om det afskrivningsudvalg, der sidder. Det ville være interessant at få noget at vide herom, når man har et sådant sagkyndigt udvalg siddende, der netop skal arbejde med en række af de spørgsmål, vi her lovgiver om. Hvorfor kunne der

[Haunstrup Clemmensen.]

ikke komme bare en bemærkning, bare et svar, bare en bisætning herom? Det synes jeg i og for sig er illustrerende. Det er muligt, at ministeren nu kan nå det og måske oven i købet vil huske det denne gang.

Når så ministeren både til indledning, midt i og til afslutning taler om denne vældige stemning, der er ude i befolkningen for at kræve disse afskrivningsregler revideret, må jeg så ikke have lov at sige, at ministeren må nu ikke være for beskedent, ministeren må ikke undervurdere sin egen indflydelse på dette område. Når ministeren har talt stærkt, som han gjorde det i Herning, ikke blot om subsidier, men om, at erhvervslivet nu skulle kunne stå på egne ben, og at begunstigelserne betales af andre skatteydere, så kunne det godt tænkes, at det var med til at skabe en usaglig stemning. Derfor vil jeg gerne henstille, om ikke ministeren ligesom kunne dæmpe sin egen vurdering ned og fremover udtale sig om muligt en anelse mere forsigtigt på disse områder.

Niels Westerby: Finansministeren fortsætter med at sige, at han er tilhænger af gode afskrivningsmuligheder, men tilføjer, at det skal også være sådan, at lønmodtagerne kan være tjent med det. Det er jeg helt enig med finansministeren i; det skal være sådan, at lønmodtagerne også kan være tjent med det. Men jeg ved ikke, om finansministeren ikke også må skele lidt til, hvad der sker på arbejdsmarkedet i øjeblikket. Hvis erhvervslivet var bedre stillet og vi dermed også samfundsøkonomisk var bedre stillet, ville der jo i dag være helt andre muligheder på arbejdsmarkedet, end der rent faktisk er. Det er nemlig sagen, at det er meget nemmere for fagforeningerne og andre interesseorganisationer at presse højere lønninger ud af erhvervslivet, når dette erhvervsliv virkelig er i ekspansion og er levedygtigt, og spørgsmålet om afskrivningsreglerne hænger netop i høj grad sammen med at gøre erhvervslivet så levedygtigt, at lønmodtagerne kan befinde sig vel og få mere ud af deres indsats.

Finansministeren (Grünbaum): Hvis jeg igen må begynde med den sidste ærede

taler, hr. Niels Westerby, vil jeg sige, at det er jo synspunkter, man altid kan gøre gældende, at erhvervslivet skal være bedre stillet osv.; men spørgsmålet er: hvor meget bedre stillet? Selve synspunktet fører jo egentlig til, at man skal gøre de rige rigere og — jeg vil ikke sige de fattige fattigere, men hele det synspunkt, der ligger bagved, er altså, at hvis man skal fremme erhvervslivet, skal der være så og så gunstige muligheder for erhvervslivet. Hvorfor så kun med hensyn til afskrivningsreglerne, hvorfor ikke også på en række andre områder? Det er synspunkter, vi kender og har hørt i årevis.

Når lønmodtagerne skal have noget, hvad enten det er via skatter eller lønninger, så er det helt andre toner, der lyder — det vil sige, det er jo egentlig de samme, bare opfattet fra en anden side — så kan man altid finde ud af, at lønmodtagerne ikke må få så meget, for det kan erhvervslivet ikke tåle. Det har hr. Niels Westerby ikke sagt her, og noget, han ikke har sagt, skal jeg slet ikke lægge hr. Niels Westerby til last overhovedet. Men det er jo den samme måde at betragte disse ting på, og det kan være et farligt synspunkt. Der må findes en balance. Det kan ikke nytte noget bare at komme med almindelige talemåder om disse ting. Man må hele tiden prøve på at finde en balance, både i en overenskomstsituation og med hensyn til afskrivningsreglerne og meget andet. Det, vi prøver på, er at finde den rigtige balance, og det mener vi altså vi har fundet med vort forslag. Det kan hr. Niels Westerby være uenig med os i, men det er altså vor opfattelse. Det er ikke grundsynspunktet hos os, at erhvervslivet skal generes; men vi mener altså, at lønmodtagerne hører med til erhvervslivet, og deres interesser skal også varetages på rimelig måde.

Til hr. Haunstrup Clemmensen vil jeg sige, at jeg kan slet ikke anerkende hans mange udtalelser om, at jeg skaber en usaglig stemning. Jeg vil helt overlade til både denne forsamling og alle andre forsamlinger at afgøre, hvem af os to, hr. Haunstrup Clemmensen eller jeg, der er mest saglig eller usaglig i en debat. Jeg har aldrig nogen sinde i diskussionen om afskrivningsreglerne sagt noget, som er usagligt; men jeg er gang på gang, når jeg har sagt noget — også i

[Finansministeren.]

Herning, hvor jeg holdt et ganske sagligt økonomisk foredrag om disse ting — bag- efter helt usagligt blevet angrebet, f. eks. når man prøver på at fortælle mig, at jeg ikke ved, hvad afskrivningsregler er, at det ved ministeren ikke — noget af det har vi også hørt her i dag. Afskrivningsregler er nødvendige, og de er vigtige; dem skal der være adgang til, og det kan jeg altså så sige her for hundrede gang. Men jeg vil gerne bede om, at man ikke fra anden side, heller ikke fra erhvervslivets side, fortsætter med denne usaglige debat omkring afskrivningsreglerne.

Endelig må vi jo ikke glemme, når vi drøfter skatter, at den lempelse, den ene får, må den anden betale, og vi er altså modstandere af, at nogle skal være med til at betale, for at andre kan få nogle særlige gevinster. Men vi er altså ikke modstandere af, at der er gode afskrivningsregler.

Med hensyn til udvalget skal jeg sige, at det kan være rigtigt, og det er vel rigtigt, at normalt skulle man have afventet dette udvalgs færdiggørelse af arbejdet, inden man kom med forslag. Det har jeg altså ikke ment jeg kunne. Det er et udvalg, der i høj grad består af erhvervsrepræsentanter; det er det gamle udvalg fra 1957, et meget, meget stort udvalg, hvor alle erhvervene er repræsenteret. Hvis det nu drejede sig om at lave nogle nye afskrivningsregler, der gik i retning af en forbedring, så er jeg sikker på, at arbejdet i udvalget var gået temmelig hurtigt. Men da det nu drejer sig om en begrænsning af afskrivningsmulighederne, så går det altså ikke så forfærdelig hurtigt. Jeg har derfor ment, at det var rigtigt, at regeringen kom med disse lovforslag.

Haunstrup Clemmensen: Ganske kort skal jeg blot sige, at jeg forstod finansministerens sidste bemærkninger således, at der i virkeligheden i dem var en bebrejdelse mod det pågældende udvalg — der, så vidt jeg forstår, oven i købet har en embedsmand som formand — for i denne situation ikke at arbejde tilstrækkelig hurtigt, hvorimod man i andre situationer ville arbejde mere hurtigt. Det forekommer mig at være lidt af en påstand, og jeg vil gerne spørge ministeren, om der er grunde for en sådan påstand, og om ministeren har følt sig foranlediget til at

henstille til udvalget at fremme arbejdet, uden at sådanne henstillinger er fulgt.

Finansministeren (Grünbaum): Jeg har ikke bedt udvalget om at fremme arbejdet, men jeg følger dette udvalgs arbejde meget nøje. Der er naturligvis også i dette udvalg kommet en del materiale, som kan gå til folketingsudvalget; men det er min vurdering, at der ikke har været mulighed for at komme frem med noget så hurtigt, som vi ønskede det, og vi mener ikke, at de lovforslag, der er fremsat, giver så gennemgribende ændringer af afskrivningsreglerne, at man med rimelighed kan indvende noget imod, at forslagene kommer med i en samlet drøftelse af en skattereform. Det er vort synspunkt, selv om andre måske ikke mener, at disse afskrivningsregler skal med i en samlet skattereform; derfor skal de måske i et særligt udvalg. Vi mener altså, at de hører hjemme sammen med drøftelsen af skattereformen, og derfor har vi ment det rigtigt at fremkomme med forslagene nu.

(Kort bemærkning).

Niels Westerby: Jeg går ud fra, at finansministeren vil bede udvalget om at skynde sig mest muligt.

Men finansministeren fremsatte en betragtning, der kalder mig herop. Finansministeren siger, at det må jo ikke være sådan, at de rige bliver rigere og rigere og de fattige bliver fattigere og fattigere. Det er jo heller ikke det, der er tale om; det, der er tale om, er — og det ser vi på med den allerstørste sympati — at når der bliver et højere velstandsniveau i erhvervslivet, bliver det muligt for fagforeningerne og de andre organisationer at presse højere lønninger ud af erhvervslivet, og det, der kommer ind ved en ekspansiv politik på afskrivningsreglernes område, vil gavne lønmodtagerne meget mere end det lidt, de kommer til at betale mere i skat som følge af, at erhvervslivet i en overgangsperiode i kraft af afskrivningsreglerne ikke kommer til at betale så meget i skat.

Finansministeren (Grünbaum): Jeg må oplyse hr. Niels Westerby om, at jeg ikke sagde, at de fattige blev fattigere — jeg sagde, at de rige blev rigere, og så tilføjede jeg vistnok: uden at de fattige blev

[Finansministeren.]

fattigere — og det mener jeg da heller slet ikke. Jeg mener da, at vi har været inde i en vældig udvikling igennem en lang årrække fra 1956-57 med en vældig stigning i produktion og beskæftigelse og også med en pæn stigning i indkomsterne for de allerfleste i dette land; det er jeg og det er regeringen helt opmærksom på, og den udvikling skal fortsættes.

Men det er da ikke det samme som, at vi under fuld beskæftigelse nødvendigvis behøver at opretholde de meget gunstige afskrivningsregler, som vi indførte i 1956-57. Jeg kan ikke se andet, end at hr. Niels Westerby's bemærkninger er sådan almindelige principudtalelser, der ikke fører til noget. Vi er ikke uenige, så vidt jeg kan se, i det grundsynspunkt, at der skal være gode vækstmuligheder i samfundet for produktionen; men det er altså ikke det samme som, at man nødvendigvis skal anerkende de regler, som man dengang gennemførte. Jeg står fast på mit og regeringens synspunkt, at her er noget, der skal rettes, for at man kan gennemføre en bedre skattemæssig ligestilling end den, vi har i øjeblikket.

(Kort bemærkning).

Niels Westerby: Jeg er bange for, at regeringens bestræbelser på dette punkt vil bidrage til, at det under overenskomstforhandlingerne om to år vil blive måske endnu vanskeligere at skaffe noget til lønmodtagerne, end det er i denne situation.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at forslag til lov om ændring af lov om skattefri afskrivninger m. v. og forslag til lov om skattemæssig opgørelse af varelagre m. v. henvises til et udvalg på 17 medlemmer, medens forslag til lov om ændring af lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten henvises til det tidligere nedsatte udvalg angående forslag til lov om ændring af lov om påligning af ind-

komst- og formueskat til staten m. fl. lovforslag. Hvis ingen gør indsigelse herimod, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Forhøjelse af folkepensionsbidraget) har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 3. marts, kl. 10 med følgende dagsorden:

1) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om teknisk samarbejde med udviklingslandene.

2) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om boligsikring.

3) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om boligbyggeri. (Om det almennyttige byggeri og dettes landsbyggefond).

4) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning angående beretning om atomenergikommissionens virksomhed i tiden fra 1. april 1965 til 31. marts 1966.

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om udbygning af Københavns Teknikum.

6) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af overenskomst mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om Nordisk Kulturfond, undertegnet i København den 3. oktober 1966.

7) *Første behandling af:*

Forslag til lov om samarbejdsregler i forsvaret.

[Formanden.]

8) Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov om ændring af lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme. (Om dækningsafgift).

9) Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov om ændring af lov om skattefri afskrivninger m. v.

og
forslag til lov om skattemæssig opgørelse af varelagre m. v.

Mødet hævet kl. 14⁵⁵.

38. møde.

Fredag den 3. marts kl. 10.

Formanden: Medlem af folketinget Lis Møller har meddelt mig, at hun ønsker til ministeren for familiens anliggender at stille følgende spørgsmål:

„Hvornår agter ministeren at tilvejebringe skole- og behandlingshjem for psykotiske børn og unge?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Den første sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af lov om teknisk samarbejde med udviklingslandene.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 54) findes i tidenden sp. 2092).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 127 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om boligsikring.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 50) findes i tidenden sp. 2104, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 143).

Der var stillet 1 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslaget sattes først til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Ændringsforslaget

vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget som helhed sattes derefter til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 136 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring i lov om boligbyggeri. (Om det almennyttige byggeri og dettes landsbygefond).

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 51) findes i tidenden sp. 2105, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 143).